T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/392
KARAR NO : 2024/400
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklananparasal haklarının ödenmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. Ş.
Vekili : Av. M. T. T.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. R. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Ekim 2005 - 31/07/2019 yılları arasında Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak görev yapmakta iken, 31/07/2019 tarihinde iş akdinin hiçbir gerekçe gösterilmeden feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 500 TLkıdem tazminatı, 250 TL brüt eksik ödenen ücret alacağının en yüksek banka mevduat faizi ile, 100 TL yıllık izin ücreti, 100 TL iş sonu ilave tediye alacağı, 100 TL ayrımcılık tazminatı alacağının işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 58. İş Mahkemesi 17/02/2022 tarih ve E.2021/399, K.2022/171 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanınkısmen kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş,Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 14/11/2023 tarih ve E.2022/1354, K.2023/4091 sayılı kararı ile, istinaf talebinin kabulüne, ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiş, bu kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosya içeriğine göre davacı hakkında uyuşmazlık mahkemesi kararı bulunmadığı, davacının, davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde belirtilen statü içinde ve idarenin onayı ile görevlendirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Şu hâlde davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunduğundan söz edilemeyecektir. Bu durumda aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğunun kabulü gerekmektedir.

Belirtilen nedenlerle 6100 sayılı HMK'nın 353. maddesinin 1. fıkrasının a bendinde dosyanın mahkemesine gönderilmesi gereken durumlar düzenlenmiş olup, "Mahkemenin görevli ve yetkili olmasına rağmen görevsizlik veya yetkisizlik kararı vermiş olması veya mahkemenin görevli ya da yetkili olmamasına rağmen davaya bakmış bulunması" bu hallerden biri olarak hüküm altına alınmıştır. Buna göre yargı kolu itibariyle görevli olmayan mahkemenin davaya bakması iade sebebidir.

Yukarıdaki gerekçelerle gönderme nedeninde belirtilen hukuki eksikliklerin giderilmesi için sair istinaf nedenleri incelenmeksizin dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine..."

3 . **Ankara 58. İş Mahkemesi 28/03/2024 tarih ve E.2023/513, K.2024/115 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğu kabul edilerek davanın HMK 114/1 ve 115.maddeleri gereği yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Mahkememizce Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraflara tebliğ edilmiş, davacı hakkında uyuşmazlık mahkemesi kararı bulunmadığı, davacının, davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde belirtilen statü içinde ve idarenin onayı ile görevlendirilmiş olduğu, davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğu değerlendirilerek davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile usulden reddine karar verilmiş olup, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur;

HÜKÜM: Yukarıda ayıklanan nedenlerle;

1-Davanın HMK 114/1 ve 115.maddeleri gereği yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan USULDEN REDDİNE..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 23/07/2024 tarih ve E.2024/1401 sayılı kararı** ile,adli yargının görev alanına giren davanın 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, Ankara 58. İş Mahkemesinin 28/03/2024 tarih ve E.2023/513, K.2024/115 sayılı dosyası temin edildikten sonra 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta; davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi bulunduğu, talep edilen işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bu uyuşmazlıkta iş mahkemesinin görevli olduğu, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 01/04/2024 tarih E:2024/103 ve K:2024/139 sayılı kararı da bu yöndedir..."

6. Ankara 15. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için davadosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesi şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar..."

8. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

10. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

11. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

12. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

13. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

14. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

15. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fikrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

16. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

17. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, davacının Ekim 2005 - 31/07/2019 yılları arasında Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak görev yapmakta iken iş akdinin feshedildiği ifade edilerek; bu süreye ilişkin kıdem tazminatı, eksik ödenen ücret, yıllık izin ve ilave tediye ve ayrımcılık tazminatı alacağının işleyecek faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

21. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacakların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 15. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 58. İş Mahkemesinin 28/03/2024 tarih ve E.2023/513, K.2024/115 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 15. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 58. İş Mahkemesinin 28/03/2024 tarih ve E.2023/513, K.2024/115 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN